

Predgovor
napisao Džozef Čilton Pirs

Pre nekih dvanaest godina naišao sam na Džima Pitersona i njegov rad sa decom. Očarala su me oba. Njegov sveži uvid u um i svet dece postao je ključan deo moje knjige "Magično dete" (1976). Od tada je Džimov rad narastao i sazreo (kao što se nadam da je i moj).

Džimova knjiga istražuje ono što bi smo mogli nazvati našom prirodnom intuicijom. Žon Pjaže je uvideo razvoj posebne vrste intuicija kod dece starosti od četiri do sedam godina, ali ja sam našao da ovaj rodom dani vid inteligencije poseduje mnogo šire implikacije nego što je Žon Pjaže prvobitno nagoveštavao. Razvijen, ovaj kapacitet bi mogao dati pristup informacijama, uvidima i opažanjima koja su neprisutna ili nedostupna kroz naših pet fizičkih čula. Ova intuitivna inteligencija ne dolazi samo pre reči već je i preteča same misli. Detetove intuicije, koje je Pjaže istakao a koje Peterson istražuje, generalno se odnose na dobrostanje deteta. Ne samo dokone igre uma, ove intuicije ulaze direktno u detetovo oblikovanje odnosa prema sebi i svetu. Pomažu određivanju emocionalno-odnosnog *osećajnog tona* koji je osnova detetovog života. Ove emocionalno-odnosne osobine nisu direktno dostupne putem delova mozga vezanih za obradu čulnih podataka, već su date kroz više evolucione strukture limbičkog sistema i neokorteksa. Ova unutrašnja čula, delujući na spoljna čula pružaju mnogo bogatije doživljavanje sebe i sveta.

Viđenje sveta/sebe izgrađeno u našim ranim godinama počiva na estetskoj evaluaciji, kvalitativnom sudu ili osećajnom tonu koji nadređuje iskustvo podstaknut od strane unutrašnje nadpsihičke (engl. psychic) mašinerije mozak-uma. Ka čemu se dete odnosi je manje bitno od same veze kao kvalitativnog estetskog iskustva. Mi se hvalimo "visokim standardom života" koji podarujemo našoj deci. Ali taj standard se bazira na vrednostima koje smo mi kao

odrasli pripisali određenim materijalnim okruženjima i uveliko je kvantitativan. Iskustvo deteta je kvalitativno, bazira se na emocionalnom tonu stvorenom između deteta i onoga ka čemu se ono odnosi. Ovi emocionalni tonovi su osnova inteligencije, i mogu biti bogato pruženi čak i u prividnoj neadekvatnosti siromašne, istrošene kolibe ali uz voljenu i brižnu porodicu, uprkos ozbiljnom manjku visokog standarda, uhranjenosti i tehnološke opremljenosti koja karakteriše američke domove.

Sastavni deo ove emocionalno-odnosne osnove inteligencije je “paranormalna osetljivost” o kojoj Peterson diskutuje. Iako malo pisaca ovog žanra prepoznaje lagan, razigrani karakter ovih čula, Džim uviđa tu stranu. U ovoj briljantnoj ali i veoma čitkoj i prijatnoj studiji, on izbegava arbitrarnu ozbiljnost sa kojom mi odrasli obično prilazimo prirodnim funkcijama koje nismo uspeli da razvijemo (i stoga ih smatramo misterioznim i egzotičnim). Bio sam iznenađen da spoznam pozamašnu količinu predrasuda sa kojima sam ja posmatrao nadpsihičke fenomene kod dece. U mojoj knjizi *Magično dete*, na primer, govorio sam o “velikim moćima” unutar svih nas, koje su blokirane zlim mahinacijama kulture. Peterson stavlja nadpsihički aspekt dece u jasniju i mnogo smisleniju perspektivu. Pogotovo sam zahvalan što podržava i tako sjajno pridodaje našoj rastućoj svesti o tome da inteligencija počiva upravo na spiritualnom temelju. Voldorf škole Rudolfa Štajnera jasno pokazuju da kada je spiritualna strana našeg života prihvaćena i negovana, istinska inteligencija i sreća nastupaju. Ovo je, verujem, razlog što deca toliko vole Voldorf škole, i što toliko cvetaju u njima. (Interesantno je da se reč “spiritualno” praktično ne pojavljuje u Voldorf rečniku. Kada se to stanje neguje, čoveku nije potrebna verbalna nadoknada). Spiritualna osnova izvanrednog *Načina radionice* Sestre Grejs Pajlon je takođe evidentna kroz funkciju, ne semantiku, i razlog je što ovaj neverovatni obrazovni razvoj biva prihvaćen od strane sve više javno-obrazovnih sistema.

Piterson je suviše upoznat sa ovom tematikom da bi napravio uobičajenu grešku mešanja nadpsihičkih fenomena sa spiritualnim iskustvom ili razvojem, ali ipak pokazuje kako su nadpsihički kapaciteti sastavni i rani deo opšteg razvoja koji je po prirodi uvek spiritualan. Kada shvatimo kako je priroda namerila da ove rane nadpsihičke sposobnosti budu integrisane i iskorištene u višim sferama inteligencije kasnije u životu, kao zrele spiritualne intuicije, bićemo na dobrom putu da shvatimo o čemu se radi u ovoj božanskoj igri razvoja svesti.

U skorije vreme, “ultradijanski ritmovi” su otkriveni unutar mozga koji se manifestuju od rođenja. Iako se vremenom poremete ili čak izgube, ovi bio-ritmovi imaju funkciju održavanja sklada i ravnoteže kako između različitih delova mozga tako i između mozak-uma, tela, duše i unutrašnjeg “Ja”. Moje verovanje (i skorašnje iskustvo kroz Sidha jogu) je da je to uravnoteženo stanje naše pravo rođenjem i da je to upravo ono na šta referiramo kada govorimo o meditaciji. Ova prirodna meditacija obuhvata, periferalno kao sporedni efekat, ta suptilna podsticanja, znanja i uvide koje Piterson ovde istražuje. Ako se usvoji, neguje i *oslobodi* u ranom detinjstvu (ili ako se ponovo otkrije i neguje u odraslom životu kao što sam ja kroz Sidha meditaciju), ovo meditativno stanje razvija se u sve više nivoa kreativne sile, vodeći krajnje (verujemo) u spajanje individualnog “ja” sa univerzalnim “Ja”. U tom momentu unije ego-intelektu i kreativne inteligencije spoznali bismo *Tat Tvam Asi*: Ti Jesi To. Naravno, mi smo uvek To, univerzalno “Ja”, taj Bog koji obitava u srcima svih, ali uviđanje a na kraju i praksa ovog jedinstva su čitava poenta razvoja.

U svakom slučaju, sa zadovoljstvom upućujem čitaoca da utone u Džim Pitersonov opis detetovog unutrašnjeg života. Neka svi otkrijemo tu unutrašnju moć koja rezonira iz “pećine srca u kojoj Bog obitava”.

1

Dobro poznata tajna

Gotovo sedam procenata dece svakodnevno doživljava nadpsihička iskustva, tvrdi diplomatska studija sprovedena na obema obalama Sjedinjenih država. Ova iznenađujuća informacija bila je deo mog doktorskog projekta za Kalifornijski univerzitet u Berkeleyju. Ako ovaj procenat važi za celu državu, to bi značilo da gotovo dva i po miliona dece ispod devet godina često doživljava nekakav paranormalni fenomen. Naravno, i mnogo veći procenat populacije bi mogao dobijati povremeni uviđaj u drugi svet.

Mnogo odraslih, ako bi se pažljivo osvrnuli na njihova detinjstva, moglo bi se prisetiti nekih čudnih iskustava. Iako sebe uopšte ne smatram nadpsihičko obdarenim, sećam se nekih neobičnih dešavanja iz sopstvenog detinjstva.

Moje najživlje sećanje odnosi se na iskustvo koje sam često doživljavao kao dete, obično uoči popodnevene dremke, mada se ponekad ponavljalo i u večernjim satima. Ležao bih u krevetu potpuno budan kada bih najednom počeo da osećam peckanje duž celog tela i zavrtelo bi mi se u glavi. U tom trenutku, ako bih zatvorio

oči, odmah bih se našao u drugom svetu, lagano padajući kroz prostor; veoma crn prostor bez zvezda ili bilo kakvog drugog svetla. Iako, činilo mi se, nisam imao kontrolu nad svojim padom, nisam bio uplašen, niti je taj osećaj na bilo koji način bio neprijatan. Osećao sam se kao da plutam u veoma bezbednom svetu ušuškani u tamu. Dok padam, zapitao bih se, “Ko je ova osoba čije telo naseljavam i koja tvrdi da je ja? Ko sam Ja?” Moj um bi se tada iznenada uzdigao iznad tela i shvatio, “Ne, to telo nisam ja!” Ali tada bih se izgleda našao u nekom novom telu koje bi sa istom sigurnošću tvrdilo da je ja. Kako bih počeo da se osećam bezbedno i sigurno u tom novom telu, ponovo bi izronilo isto pitanje. “Ko sam Ja?” Moj um bi se ponovo podigao iz tog tela i shvatio, “Ne, ni to nisam ja.” Ponovivši ovaj proces pet do deset puta, upao bih u vrtoglavi osećaj intenzivnog i širećeg mira. Tada bih obično otvorio oči i razmatrao taj događaj par minuta pre nego što bih otišao da vidim šta je na TV-u. U drugim slučajevima bi taj šireći osećaj jednostavno prešao u san.

Ovo iskustvo je bilo uobičajeno tokom mog detinjstva. Voleo sam ga i osećao sam se negovano od strane njega, iako nikada nisam razmišljao o njemu osim dok se dešavalo, niti sam ga ikad ikome spominjao. Pretpostavljam da je ono na neki način nosilo sopstveni smisao za mene. Možda jednostavno nije ni imalo nikakav smisao dok sam još bio zadubljen u podsvesne radnje detinjeg rasta i razvoja. Trideset godina kasnije, detinjstvo ima za mene mnogo veći značaj, i počinjem da ga cenim i razumem.

Tokom mojih sedamnaest godina istraživanja nadpsihičkog sveta dece, otkrio sam da su razne forme paranormalnih iskustava iznenađujuće uobičajene, mnogo više u detinjstvu nego tokom zrelog doba. Šta više, većina vidovite dece koju sam poznavao su sa godinama gubila dodir sa nevidljivim svetom. Postajala su prosečni zatvoreni odrasli ljudi koji su doživljavali misli, osećaje i radnje samo u njihovom odnosu ka fizičkom svetu. Ipak, prilično sam siguran da kada bi sagledali njihove ranije godine, setili bi se

nekih neobičnih događaja. To bez sumnje važi kako za mene tako i za mnoge druge odrasle ljude.

Mnogi najmudriji ljudi iz istorije su potvrdili kako se neobična stanja svesti dešavaju upravo u detinjstvu i kako su deca često posebno bliska sa njihovim unutrašnjim spiritualnim svetom. Drevne i savremene spiritualne ličnosti su opisale ovaj tajni život dece gotovo kao jedinstvo sa prirodom i Bogom.

Pre dve hiljade godina, Isus je rekao svojim učenicima “Dopustite deci da dođu ka meni, i nemojte ih sprečavati; jer takvima pripada kraljevstvo božije” (Luka 18:16). Mnogi ljudi pretpostavljaju da je ovo bio poetičan i simboličan način da se okarakteriše nevinost i uživanje sa kojima deca pristupaju životu. Ova nevinost, prirodno proizilazeći iz uma još uvek nedirnutog životom, daje postojanje jednostavnoj i čistoj ljubavi. Deca imaju sposobnost da vole sve stvari i bića sa takvom razuzdanošću da je to navelo još jednu spiritualnu ličnost, Kalila Gibrana, da napiše, “Možete težiti da budete nalik njima, ali nikada nemojte nastojati da ih načinite nalik vama” (Gibran 1964).

Ali kada je Isus izjavio da čovek treba biti kao dete ako želi ući u nebesko kraljevstvo (Mateja 18:3), mogao je imati na umu više od čiste simbolike. Naravno, mogu postojati razne interpretacije “kraljevstva nebeskog”. Ali ako se misli na suptilna, međudobno prodiruća vibratorna polja ili ravni mentalne i emocionalne energije, onda nalazi predstavljeni u ovoj knjizi sugerišu da ovo nebesko kraljevstvo ne samo da pripada deci, nego mnoga od njih su izgleda sposobna da stupe u njega po volji. Uistinu, za mnogu decu ove zemlje, veo između fizičkog i unutrašnjeg spiritualnog sveta je tako tanak da su često zbunjena oko toga u kom se od ta sva sveta nalaze. Gotovo da žive “jednom nogom u raj”. Svetla bića iz drugih dimenzija ih posećuju, muzika nikad čuna odzvanja u njihovim ušima, i živa bića u spoljnjem materijalnom svetu čine se okupanim u višebojne vrtloge energije. Zaista se može reći da nebesko kraljevstvo pripada deci. Put u ovo kraljevstvo je opisan

od strane mnoge dece kao fascinantan. Ali ova knjiga se ne bavi nadpsihičkom osetljivošću niti karakteristikama unutrašnjih ravni svesti. Ona je o deci. Nije moguće u potpunosti razumeti svest dece ili njihov perceptivni proces bez pregleda paranormalnih percepcija koje mnoga deca, možda većina, poseduju makar na mahove. Fokusirajući se na ove nadpsihičke percepcije, nije mi namera da propagiram ili ohrabrujem njihovo razvijanje kod dece niti odraslih. Prirodne i inherentne sposobnosti često prisutne kod male dece su potpuno različite od nadpsihičkih sposobnosti koje neki odrasli pokušavaju veštačkim putem da pobude. Upravo jedan od najvažnijih i najzanimljivijih aspekata ovog rada jeste bila prilika za uočavanje rezlika između nadpsihičkih iskustava iz detinjstva i onih iz zrelog doba.

Ova tema vodi ka pitanju: Zašto deca naginju ka nadpsihičkom? Postoji li nekakav poseban anatomski mehanizam, bilo fizički bilo superfizički, koji dozvoljava paranormalnim utiscima da uđu u detetovu budnu svest? I zašto osetljivost na takve utiske naizgled izbledi tokom perioda između devete i četrnaeste godine? Takva pitanja nisu jednostavna. Odgovori vode čitaoca u predele ezoterične filozofije i okultnog istraživanja. Teorije ponuđene u ovoj knjizi pomogle su mi da razumem tajne unutrašnjeg života dece i nude nove načine razumevanja normalnog procesa rasta u razvoju deteta. Kako ove ideje budu bivale predstavljene i spiritualniji pogled na rastuće dete bude izronio, možda će Gibranov savet postati jasniji: "Možete težiti da budete nalik njima".

2

Počeci istraživanja

Problem kod istraživanja sveta nadpsihičko nadarene dece jeste taj da deca koja poseduju te percepcije gotovo nikada ne pričaju o njima. Ovo dva i po miliona dece zaista umeju da čuvaju tajnu! Kada jedno od njih odluči da se izjasni o svojim sposobnostima često je izvrgnuto poniženju i osuđeno od strane porodice i prijatelja. Kao kornjača koja se povlači u svoj oklop, tako i to dete suočeno sa takvom grubošću nalazi utehu u svom tajnom i privatnom svetu.

Priča o tome kako sam uspeo da prodrem u ovaj tajni unutrašnji svet dece je izgleda i opis mog sopstvenog profesionalnog i spiritualnog rasta-gotovo autobiografska studija. Vezana za moja otkrića skrivenog života dece bila je i moja sopstvena potraga za identitetom. Tokom godina istraživanja, ustanovljavao sam sebe, prvo kao univerzitetskog istraživača edukativne psihologije, a onda kao učitelja u državnim osnovnim školama. Ove svakodnevne aktivnosti bile su u senci moje spiritualne misije. Na mnogo načina,

svet nadpsihički nadarene dece vezivao je moje zemaljske težnje sa mojim spiritualnim zadatkom.

Kako je moje istraživanje uzimalo maha, često je traženo od mene da pišem radove ili držim predavanja na ovu temu. Posao obrazložavanja i razumevanja nadpsihičkih iskustava dece u kontekstu psiholoških i okultnih procesa dečijeg razvoja naterao me je da pojasnim sopstvenu spiritualnu filozofiju i način na koji se nadpsihički razvoj uklapa u tu filozofiju. Ova knjiga je kulminacija procesa unutrašnjeg otkrića koji je trajao skoro dvadeset godina. Otkrivanje dublje prirode dece i razloga zašto su ona osetljiva na nevidljiva životna strujanja postalo je za mene istraživanje fundamentalnih životnih misterija: Ko smi mi, i zašto i kako se otelotvorevljujemo na zemlji?

Pošto je nadpsihički život dece za mene postala tako značajna tema, ne izvinjavam se za lični, gotovo autobiografski odnos sa kojim se prema njoj odnosim. Slobodno nudim moje teorije o tome kako paranormalne sposobnosti funkcionišu i kako se slažu sa integrisanom vizijom spiritualnosti u našim životima na zemlji. Kada je potrebna objektivnost, težim naučnoj metodi, ali tako malo istraživanja je učinjeno na temu nadpsihologije deteta da moji nalazi izgledaju validno koliko i bilo koji drugi.

Pošto deca retko kada otkrivaju njihove neobične percepcije, nije iznenađenje da sam bukvalno nabasao na otkriće ovih sposobnosti. Tek sam bio napunio dvadeset godina i shvatio da ne želim da nastavim predmedicinsko školovanje kome me je moj otac ohrabrivao da težim. Prisustvovao sam raznim kursevima i uživao u svakoj minuti moje akademske neodlučnosti. Letima tokom ovog perioda bio sam jednako slobodan, tako da sam prihvatio posao kao savetnik u kampu za neprivilegovanu decu iz Filadelfije.

Nikada ranije nisam radio sa decom, ali sam se odjednom našao odgovornim za dvadesetoro njih, od šest do devet godina starosti, svake rasne kombinacije. Nisam znao kako da razgovaram sa decom, kako da ih utešim kada su nostalgični. Svaki aspekt

rada sa decom bio je nov za mene. Bio je to najteži posao mog života ali se takođe ispostavilo da mi je pružio najveće zadovoljstvo. Prosvetitelj je rođen tog leta, i ceo moj život krenuo je u novom smeru.

Ovaj kamp predstavlja scenu mog inicijalnog otkrića o tome da deca nekada žive u tajnom svetu punom divnih i magičnih prizora. Ovo otkriće naišlo je spontano i neočekivano.

Savetnici kampa imali su dugo radno vreme. U četrnaest sati dužnosti, imali smo samo jedan slobodan sat. Cenio sam taj period. Prvih par minuta ležao bih na mom krevetu u udaljenom ćošku kuće nalik baraci. Zatim bih iskoristio ostatak sata za moju dnevnu meditaciju. Radio sam tada jednostavnu formu manta joge, koristeći ime za Boga kao mantru. Pošto su deca bila na bazenu, nisam imao briga da ću biti uznemiravan.

No, moja meditacija je ipak bila prekinuta. Sedeo sam u tišini kada sam čuo decu kako trče kroz vrata sedam ili osam minuta ranije. Odlučan da dovršim meditaciju, zadržao sam oči zatvorenim. Dvoje dečaka, osmogodišnji Dru i devetogodišnji Erik, su izgleda videli nešto neobično kod meditirajuće figure u dalekom kraju kuće. Čuo sam ih kako se polako približavaju dok jedan od njih šapuće, "Vidiš li isto što i ja?" Drugi je odgovorio, "Da, izgleda uvrnuto." Zatim su počeli jedan drugome da opisuju različite boje koje su videli kako lebde oko raznih delova mog tela. Ovako je to Dru kasnije opisao u moj magnetofon:

Pa, jedan dan smo se vratili sa plivanja, Džim je bio meditirao i videli smo boje kako izlaze iz njegovog stomaka. Spoljašnjost je bila ljubičasta, onda je išla plava, zatim tamno žuta, a onda...crvenkasta i svetlo žuta u sredini.

Boje su čini se više manje bile organizovane u koncentrične krugove, i ne samo da su se kretale od ljubičaste do žute već su izgleda i konstantno menjale nijanse.

Slušanje opisa onoga što su videli bilo mi je mnogo zanimljivije nego završavanje moje meditacije. Bio sam učenik komparativne religije i ezoteričnih studija još od kasnijih godina srednje škole, tako da kada sam čuo Erika i Drua kako razgovaraju, nisam sumnjao da opisuju nivoe zračće psihičke energije, normalno nevidljive za normalan, eksterni vid. Tvrdili su da su videli fenomen koji je poznat kao "aura", i ja nisam imao razloga da budem skeptičan u vezi te tvrdnje.

Osećao sam više od razumevanja za njihovu tvrdnju; bio sam postao veoma uzbuđen njome. Bio je to prvi put da sam dobio spontanu potvrdu o tome da neka od tema koje sam proučavao zaista jeste deo stvarnog sveta. Jedna je stvar verovati da aura postoji, ali je potpuno druga da vam ljudi (a pogotovo deca) opisuju kako vaša aura izgleda.

Kasnije sam dalje ispitivao dečake o njihovim vizijama, i oni su mi opisali mnogo vidovitih iskustava. Izraz "vidovitost" odnosi se na percepciju ne-fizičkih dimenzija života, pogotovo putem čula vida. Kroz moju diskusiju sa dečacima, saznao sam da su viđali boje oko tela ljudi još od najranijeg detinjstva, iako su se ove vizije javljale samo na mahove. Često bi intenzivne emocije odraslih (kao što su bes ili sreća) pojačale vidovitu percepciju aure kod dečaka. Čak i tada bi se paranormalna percepcija pojavljivala i nestajala, potpuno izvan njihove kontrole. Iako su dečaci prihvatili ove vizije kao prirodnu sposobnost, takođe su shvatali da su nekako posebni i obojica su mi rekli da ih nikome pre ovoga leta nisu spominjali. Kasnije sam postao dobro upoznat sa Druovim roditeljima i iako su oboje vremenom prihvatili njegovu vidovitost i moj interes za nju, potvrdili su da im je pre upoznavanja samnom nikada nije spomenuo.

Ali Dru i Erik su jedan kod drugog gotovo odmah prihvatili njihovu paranormalnu percepciju, iako niko od njih nikada ranije nije upoznao drugu osobu koja doživljava ta iskustva. Incident sa meditacijom činio se za njih više nego samo prirodna pojava.

Prihvatili su moje interesovanje za njihove percepcije bez straha ili oklevanja.

U narednim danima, osećao sam da sam se pretvorio u proučavaoca parapsihologije. Pošto su članovi moje porodica tada komunicirali putem “govornih pisama”, u navici sam uvek nosio magnetofon sa sobom. On je sad bio postao moja naučna alatka. Ne mogu reći zašto sam postao opsednut time da snimim svaki detalj vidovitih događaja koje su dečaci opisali. Možda sam želeo da budem siguran da će mi ljudi verovati kada im budem govorio o ovoj deci. Možda sam jednostavno bio fasciniran njihovim iskazima o komešajućim, promenljivim šarama energije koje su opisivali ili sitnim letećim bićima za koje su rekli da žive u šumi oko kampa. Možda je i neki deo mene znao da će ove trake postati temelj istraživačkog projekta i početne stranice neke knjige. Mnogo dece u rasponu od šest do devet godina starosti je posetilo kamp toga leta, kako bi svake nedelje jedna grupa otišla sledeća bi stigla. Odlučio sam da i druge ispitam o njihovim vizuelnim percepcijama. Na moje veliko iznenađenje jedan dečak u petnaest tvrdio je ima vidovita iskustva, naizgled identična onima kod Drua i Erika.

Ubrzo sam otkrio da se deca ne mogu intervjuisati u grupnom okruženju. Ona su kao kameleoni i oponašaju njihovu okolinu. Kad god bi neobična viđenja svetala i boja bila spomenuta u grupi, najednom je svako dete postajalo “vidovito”. Mnoga od ove neprivilegovane dece su jednostavno želela da mi udovolje, i ako bih posvetio posebnu pažnju onima koji jesu vidoviti onda su sigurno i oni morali biti. Takođe, jednom kada sam budalasto pokušao da diskutujem te vizije sa grupom, primetio sam da mnoga deca ne prave razliku između njihovih maštarija, snova i sanjarenja. Većina je mislila da igramo nekakvu igru gde zamišljamo svakakve čudne stvari.

Nije mi bio potreban formalni trening u istraživačkoj metodologiji da uvidim da je jedini način da dobijem istinite i otvorene odgovore od dece o njihovim paranormalnim

percepcijama u privatnom okruženju gde bih mogao svako dete da ispitam nasamo. Takođe sam naučio da ne pokazujem emocije i da budem opušten tokom ispitivanja, da ne bih ohrabrivao određeni tip odgovora. Trudio sam se da pitam otvorena, nepreteća pitanja koja nisu navodeća po tonu. U ovakvom okruženju, većina dece mi je rekla da nemaju pojma o čemu govorim kada ih pitam o bojama oko tela ljudi ili svetlima u šumi. Ipak, skoro sedam procenata onih sa kojima sam razgovarao toga leta znali su o čemu govorim i međusobno delili fascinantne percepcije. Svi ovi razgovori su snimljeni.

Vraćao sam se u kamp sledeća dva leta i nastavio sa ispitivanjima, nakada sa decom koju sam poznavao iz ranijih godina, a nekada i sa novima. Osećao sam da istražujem nepriznati aspekt dečije psihologije. Ali iako je ova paranormalna dečija percepcija bila nepoznata akademskoj zajednici, definitivno nije bila retka.

Ne samo da sam bio razvio interesovanje za dečiju psihologiju, već sam sa istim entuzijazmom pristupao i drugim aspektima mog rada sa decom u kampu. Taj entuzijazam doveo je do diplomskog rada na Kalifornijskom univerzitetu u Berkeleyju iz osnovnog obrazovanja i dečije psihologije. Tokom vremena koje sam proveo tamo, nikada se nisam susreo sa bilo kakvom referencom na temu paranormalnih sposobnosti kod dece, niti je bilo ko od mojih profesora išta znao o toj temi. I dalje sam nastavio da otkrivam decu koja su tvrdila da poseduju takve percepcije. Ubeđen da ovo polje treba istražiti, uzeo sam diplomski rad na temu vidovite dece, čiji su rezultati bili izdani kao "Neki od profila o neuobičajnim percepcijama kod dece".

Studija izvedena za vreme moje prve godine kao učitelja drugog razreda, bila je primarno nastavak mojih intervjua sa decom. Moja tehnika bila je akademski rigorozna, ali je i dalje uključivala otvorena pitanja, i neosuđujući pristup koji sam koristio

godinama. Sada je moje istraživanje sadržalo i video zapise kao i zvučne, i obojene slike koje su deca crtala.

Studija je izrodila neke fascinantne zaključke. Vizije koje su opisala deca u Kaliforniji bile su praktično indentične onima u kampu Pensilvanija. Iako je iskustvo svakog deteta delovalo jedinstveno u određenim detaljima, nastali su mnogi uobičajeni šabloni vidovitih percepcija. Štaviše, osnovne statistike koje sam otkrio u Pensilvaniji, da je jedno dete u petnaest ispod devet godina vidovito, ostale su važeće i za decu iz Kalifornije.

Moj interes za ove studije opstao je i pošto sam završio moj diplomski rad. U narednim godinama, sakupljao sam slučaj za slučajem o deci koja nisu bila samo vidovita već su posedovala i druge nadpsihičke sposobnosti. Pisao sam članke na tu temu i držao mnoga predavanja. Ova knjiga daje mi priliku da po prvi put prikazem sve informacije koje sam sakupio tokom godina, kao i moje teorije o mogućim razlozima dečijih nadpsihičkih sposobnosti. Nadam se da je ova knjiga tek početak šireg priznanja o postojanju tajnog života dece, i da će stimulisati dalja istraživanja.

3

Sedam nadpsihičkih čula

Pre prezentacije studije slučajeva i anegdota vezanih za tajni život dece, neophodno je napraviti konceptualni okvir u koji se ovi interesantni incidenti uklapaju, i pojasniti neke važne termine. Običan katalog slučajeva ne bi imao previše smisla niti bio od pomoći čitaocu. Ustanovio sam praktičan način za klasifikaciju nadpsihičkih čula. Tokom godina naišao sam na mnoge izvore koji nude delimična objašnjenja nadpsihičkih sposobnosti. Sastavio sam ih u opštu sliku koju nudim na razmatranje, u nadi da će ona staviti dečiju nadpsihičnost u jasnu perspektivu. Živopisne priče koje slede u ovom poglavlju biće vrednije za čitaoca kada budu mogle biti viđene u svetlu ovih koncepata. Uvodim ovaj filozofski okvir u ovom poglavlju i kasnije ga razvijam u poglavljima 11 i 12, pošto budem prodiskutovao podatke o dečijoj nadpsihičnosti.

Indijski učitelj J. Krišnamurti često je govorio da ključ otkrivanja bilo kakvog fundamentalnog pitanja o ljudskom postojanju leži u analizi samog pitanja. Još od mojih dana u letnjem kampu Pensilvanija, ključ za razumevanje tajnog života dece uključivao je ne samo pojašnjavanje pitanja o dečijoj nadpsihičkoj osetljivosti, već i pronalaženje preciznog rečnika za opis dotičnih procesa svesti. Činilo mi se da ako bi jasan rečnik mogao nastati, tada bi i ti skriveni procesi svesti bili otkriveni i objašnjeni.

Mislio sam da ako budem mogao da *imenujem* te procese, da ću moći i da ih *spoznam*.

Doduše, imenovanje aspekata ljudske svesti nije jednostavno postignuće. Bilo bi jednostavnije da sam se ograničio na listu termina iz samo jedne spiritualne perspektive. Ali pošto je tako malo bilo napisano na ovu temu, morao sam da sakupljam informacije iz mnogo različitih izvora. Ovaj raznovrsni pristup je do kraja načinio neophodnim integrisanje rečnika iz moderne psihologije, eksperimentalne parapsihologije, zapadne okultne filozofije i istočnih mističkih tradicija.

Izgleda neverovatno da nadpsihički fenomeni, koji su prijavljivani i proučavani hiljadama godina, su tako puni suprotstavljajućih teorija, labavih koncepata i nepreciznih rečnika. Nedavno sam naišao na oglas za jednu spiritualnu grupu, koja je obećavala da će pomoći čitaocu da "...dođe u dodir sa fenomenima šestog čula kao što su intuicija, telepatija, prekognicija, telekineza, astralna projekcija, i druge...". Sad kako telepatija, intuicija i astralna projekcija mogu biti sve različiti aspekti iste nadpsihičke sposobnosti, i šta bi bilo nepreciznije nego zvati sve ove kapacitete "sposobnostima šestog čula"? Da stvari budu još više zbunjujuće, istraživači parapsihologije kuju nove termine poput "vantelesno iskustvo", "psi", i "transpersonalno", termine koji počinju da prelaze u savremeni idiom. Takođe neki gurui ili vođe spiritualnih grupa su uzeli na sebe ismišljanje idiosinkrazijskih termina za opisivanje procesa svesti. Tako da je pronalaženje veza između različitih izvora iznenađujuće komplikovan zadatak.

Još jedan aspekt ovog problema je taj što različiti pisci ili učitelji koriste istu terminologiju da referiraju na različite fenomene. Mnogi često korišteni termini, kada se koriste u različitim kontekstima, imaju zbunjujuć niz značenja. Uzmimo termin "vidovitost". Ja sam koristio ovaj termin da referiram na specifične, neobične vizualne percepcije "drugih dimenzija" normalno nevidljivih za običan vid. Kako ju je vidoviti Džefri Hodson definisao, vidovitost je "ekstenzija normalnog raspona vizualne reakcije da uključi i fizičke zrake preko ljubičastog, i preko njih, svetlo superfizičkog" (Hudson 1970, 10).

Ova definicija vidovitosti, ipak, nije najprihvaćenije korišćenje tog termina. Ljudi sa polja paranormalnog koriste ovaj termin na zadivljujuć broj načina. C. W. Lidbiter, takođe vidovnjak i autor, proširio je definiciju na vidovitost u vremenu. Neko ko može da se uključi u događaje daleke prošlosti, da čita prošle živote na primer, i neko ko predviđa budućnost jednako bi bili označeni kao "vidoviti" (Leadbeater 1971 [1903], 30).

Parapsiholozi koriste termin da opišu sposobnost da se vidi nešto što je fizički uklonjeno ili skriveno od vida subjekta. Nekada se takođe naziva i “udaljeno viđenje”. Tako da ako dete može da pogodi skrivene simbole na E. S. P. Kartama bolje nego što bi čistom slučajnošću, smatra se da ono poseduje vidovitost. Prema ovom viđenju, vidovitost je “sposobnost uma da bude svestan *eksternih, materijalnih stvari* ili da percipira *eksterne događaje* na način koji ne uključuje obične organe vida” (Moncrieff 1951, 98). Pod “eksternim materijalnim stvarima” parapsiholozi smatraju obične fizičke stvari, ne neuobičajene ili nevidljive objekte ili događaje na nekoj neregistrujućoj superfizičkoj ravni.

Ponovo, ova “precizna” korišćenja dotične reči nemaju gotovo nikakve veze sa načinom na koji popularni mediji koriste ovaj termin. Časopisi, tabloidi, i televizija često slobodno opisuju skoro bilo koga sa nekakvom nadpsihičkom sposobnošću kao “vidovitog”. Nije ni čudo što istraživanje paranormalnih sposobnosti tako loše prolazi u naučnim krugovima. Naučnici traže preciznost i ponovljivost u njihovom poslu, ali u nadpsihičkoj istrazi, čovek se ne može osloniti ni na značenje jednostavnog termina kao što je “vidovitost”,

Ova raznovrsnost korišćenja ilustruje važnost pojašnjavanja definicija termina koji se koriste u ovoj knjizi.

Rečnik odabran ovde predstavlja ličnu integraciju termina koje sam susreo tokom mog istraživanja, i ponuđene definicije biće moje lične “radne definicije”. Moje povremene digresije u ezoterično značenje određenih termina predstavljaju dalje integracije koncepata odabrane iz mnogo različitih izvora. Ovaj raznovrsni pristup deluje koristan u razumevanju procesa koji leže u osnovi dečije nadpsihičnosti. Ali ako treba da je od pomoći čitaocu, sve mora biti pažljivo artikulirano.

Termini korišteni u ovoj knjizi činilo mi se da najbolje izražavaju koncepte koje razmatram. Mnogi od njih mogu se smatrati “ezoteričnom terminologijom” i ne tako naučnim kao što bi neki

alternativni termini mogli biti, ali ja koristim rečnik za koji smatram da pruža najbolje objašnjenje, odakle god da potiče. Ezoterična terminologija je evoluirala kroz epohe zabeležene istorije da imenuje i definiše aspekte nematerijalnih procesa svesti. Tako da deluje logično iskoristiti ova specifična imena i termine tamo gde je to prikladno. Drevne tradicije tvrde da spoznaja tačnog imena nečega stavlja tu stvar pod vašu kontrolu. Priča o Ramplstickinu ilustruje ovo verovanje.

Ako treba da pišem o nadpsihičko nadarenoj deci, izraz “nadpsihičko”(eng. psychic) mora biti jasno definisan. Teško je naći reč u engleskom rečniku puniju predrasuda i pogrešnih shvatanja. Za neke ona označava uzvišeno spiritualno postignuće, dok druge podseća čisto na senzacionalno čavrljanje iz tabloida. Pratioci Sri Aurobinda definišu “nadpsihičnost” kao nešto što “pripada duši ili psihi”, i smatraju nadpsihički nivo svesti rafiniranim spiritualnim stanjem van domena uma (Pavitra 1961, 66). Za jungovske psihologe, ona ukazuje na emotivnu stranu naše prirode; za druge referira na E.S.P. (ekstra senzorna percepcija) i paranormalne sposobnosti. Neki veruju da je postizanje nadpsihičnosti bitan prvi korak u spiritualnom razvoju dok drugi odlučno odbacuju nadpsihičku osetljivost kao egoističnu i opasnu distrakciju sa istinskog spiritualnog rasta. Drugi opet govore da nadpsihičke sposobnosti poseduju neutralan kvalitet-niti dobar niti loš, ni koristan ni odmažući. Radije, njihova vrednost je relativna u odnosu na karakter osobe koja poseduje takve kapacitete.

Trenutno relativna vrednost nadpsihičkih sposobnosti nije sporna, mada će biti detaljnije obrađena u poglavlju 15. Ali potrebna je jasna i prkatična definicija ovog termina. U trenutnom kontekstu “nadpsihičko” će označavati *sposobnost da se na bilo kakav način primaju čulne informacije iz nefizičkih svetova*. Ako je čulna percepcija nadpsihička, značiće (po definiciji) da utisci registrovani budnom svešću nisu mogli biti primljeni kroz normalnu upotrebu fizičkih čula.

Nadpsihičku percepciju ne bi trebalo pomešati sa maštom, prividima ili halucinacijama. Halucinacije i priviđenja su često vezani za patološka stanja ili sa psihološkom stanjima indukovanim narkoticima. Halucinacije referiraju na slikovne ili simboličke izražaje inhibiranih mentalnih struktura, i po definiciji manifestuju se svakom halucinatoru na jedinstven način (Leuner 1964, 2). Nadpsihička impresija, kontrastno, mora sadržati prijem stvarnih čulnih podataka iz spoljne sredine.

Svaka studija paranormalnih percepcija mora početi sa pretpostavkom da ova "spoljna sredina" koju vidimo našim normalnim čulima je tek spoljnjia kora vibratorne realnosti koja sadrži svetove unutar svetova objektivnog postojanja koji su fizički neprimetni. Čulna prijemljivost osobe sa nadpsihičkim sposobnostima uključuje mnogo širi spektar sposobnosti nego što je dostupno nekome bez takvih kapaciteta.

Neophodno je ne samo razlikovati nadpsihičko iskustvo od halucinacije, nego i sugerisati da se ovo širenje čula može odvojiti od onoga što nazivamo "spiritualnim" iskustvom. Ovaj trenutni rad se ne bavi dečijim spiritualnim ili religioznim iskustvima. Ali problem je u tome što je razdelna linija između onoga što nazivamo "nadpsihičkim iskustvom" i onoga što se zove "spiritualno" ili "mistično iskustvo" često mutna ili loše definisana.

Na primer, konfuzija može nastati iz korištenja fraze "spiritualni svet" kojom mnoge ezoterijske grupe označavaju bilo kakvu suptilnu unutrašnju dimenziju nefizičkog postojanja. U tom pogledu svaka percepcija tog "spiritualnog sveta", se može smatrati spiritualnim iskustvom. Mana ove termonologije je što ne pravi razliku između nivoa svesti ili izvora iskustva koji su, kao što će biti pokazano, od vitalne važnosti. Ako ne postoji koncept gradacije ili nivoa, eterične sile koje utiču na fizičku vitalnost deluju kao deo

“spiritualnog sveta” i “spiritualnog iskustva” koliko i sile koje leže ispod unutrašnje realnosti na njenim najdubljim nivoima. Dakle, neophodno je klasifikovati tipove unutrašnjih iskustava u skladu sa stepenom ljudske svesti koja ih omogućava.

Naše unutrašnje biće postoji u različitim stadijumima izražaja i manifestacije, u skladu sa različitim dimenzijama ili nivoima objektivnog postojanja. Na isti način na koji naše fizičko telo istovremeno postoji kao skup atoma, hemijskih kombinacija, organa, svaki u svojoj odgovarajućoj sredini tako su i drugi aspekti našeg bića konstruisani od različitih stepena suptilne materije i postoje u odgovarajuće suptilnim okolinama, od kojih svaka prožima fizički svet.

Senzorna percepcija jedne od ovih sredina naziva se “nadpsihičko iskustvo”. Takva percepcija uključuje pojačanu svest o jednoj od ovih nadčulnih sfera postojanja koja je u bliskoj vezi sa zemaljskim životom. Može se uvideti da ono što iskušavamo nije samo subjektivno već dolazi od spoljnog nadražaja. Tako da iskustvo ovog tipa može pojačati osećaj objektivnog posmatrača, odvojenog od polja percepcije (mada je veoma teško suzbiti pretpostavke o onome što vidimo). Nadpsihička iskustva, dakle, često teže da budu egocentrična i mogu voditi ka osećaju preterane više vrednosti. Ovo je jedan od razloga što mnoge spiritualne vođe upozoravaju protiv razvijanja nadpsihičkih kapaciteta.

Spiritualno iskustvo poseduje karakteristike dosta suprotne onima kod nadpsihičkog iskustva. Spiritualno iskustvo je subjektivan osećaj koji teži da ujedini čoveka sa objektivnom okolinom u talasu proširenja. Takav osećaj jedinstva sa životnim silama ne može se izdići iz objektivnih svetova senzorne odvojenosti., već mora imati svoje korene u višim sferama gde životne energije teku i mešaju se sa mnogo manje diferencijacije. Nadpsihičko iskustvo deluje lokalizovano u nekakvom senzornom aparatu, i teži da pojača osećaj odvojenosti od spoljnog

objektivnog sveta. Spiritualno iskustvo obično uključuje čovekovo čitavo biće, mentalno, emotivno i spiritualno, i budi osećaj blažene ljubavi za sav život, što obično utiče na ili menja karakter osobe i mnogo vremena pošto je samo iskustvo izbledelo.

Iako su i drugi (npr., Armstrong 1985) pisali o spiritulanim iskustvima iz detinjstva, ona su mnogo ređa od onih nadpsihičkog tipa. Iskušavanje nadpsihičkih čula u detinjstvu je vezano za normalan senzorni i emotivni proces rasta i veoma je uobičajeno kod dece ispod sedam godina. Sile koje omogućavaju pravo spiritualno iskustvo funkcionišu dosta drugačije, i na mnogo načina su suprotne prirodnim silama dečijeg razvoja. Ovo je važno razumeti pošto mnogi edukatori "Novog doba" pokušavaju da veštački indukuju spiritualna iskustva u deci kroz popularno praktikovanje meditacije i joge. Nagoveštavam u poglavlju 15 da takve vežbe za decu, naime, mogu biti dosta opasne.

Referirajući na "nadpsihička" čula, pokušavam da razotkrijem i organizujem mnoge sposobnosti koje su zajedno sabijene u termin "E.S.P.". U ranim 1970-im, kada sam po prvi put počinjao da prezentujem moja istraživanja nadpsihičke dece na javnim predavanjima, već sam bio otkrio da dete može imati jedan tip nadpsihičkog kapaciteta bez da poseduje ostale tipove. Pošto fizička čula čoveka deluju odvojena i nezavisna jedno od drugih, počeo sam da pretpostavljam da bi i nadpsihička čula mogla biti na sličan način nezavisna. Izgledalo je razumno, tada, načiniti ekstrasenzorni model koji bi razdvajao različite nadpsihičke sposobnosti. Na sreću, u to vreme, susreo sam se sa dr Alenom Kouhenom sa Departmana za studije svesti kalifornijskog univerziteta Džon F. Kenedi. On je držao kurs na univerzitetu pod nazivom "Nadpsihička čula", a model koji je koristio za organizaciju paranormalnih percepcija odgovarao je mojim mislima na tu temu, mada je dr Kouhen bio razvio konkretniji i sistematičniji pristup. Podaci koje sam ja bio sakupio intervjuišući nadpsihički obdarenu decu su se naizgled tako dobro uklapali sa njegovim modelom da

sam nastavio da ga koristim do danas. Mnogi drugi istraživači su organizovali podatke o nadpsihičkoj osetljivosti na različite načine. Ali čini se da se sistem prikazan u ovoj knjizi bolje uklapa sa mojim podacima nego bilo koji drugi sistem koji sam susreo.

Prema ovom modelu, postoji sedam različitih nadpsihičkih čula, gde svako funkcioniše potpuno nezavisno od ostalih-kao što fizički vid funkcioniše odvojeno od fizičkog sluha. Ipak, ne mogu diskutovati ova nadpsihička čula i način na koji su izražena u deci bez da pažljivo definišem još termina. Deo mog razumevanja neobičnih percepcija iz detinjstva došao je kroz razjašnjenje termina i koncepata potrebnih da se opišu nadpsihički procesi i unutrašnje strukture svesti koje leže ispod tih procesa. Trenutno bi imalo malo smisla ponuditi samo izolovane definicije bez davanja nekog filozofskog referentnog sistema ili modela sa kojima bi čitalac te termine mogao dovesti u vezu. Ovo zahteva skiciranje čitave unutrašnje strukture ljudske svesti, što će pomoći u objašnjavanju anegdota u narednih par poglavlja. Kako budem pokušavao da razotkrijem duboke misterije postojanja koje leže ispod ispod skrivenih procesa dečijeg razvoja, moram ustanoviti određene teoretske pretpostavke. Ove pretpostavke o unutrašnjem biću čoveka predstavljaju temelj svih koncepata predstavljenih u ovoj knjizi. Iako su to moje lične i donekle idiosinkrazijske formulacije i mogu delovati kao digresije, one su esencijalna pozadina mojih podataka i teorija koje dolaze kasnije.

Moram početi sa Izvorom života, božanskom esencijom svih nas, koja je jezgro ljudskih bića. Ova božanska esencija fokusirana u ljudskoj svesti nosi nazive kao što su “monad”, “atma”, “duša”, ili “duh”. Ona se postepeno projektuje u svetove manifestovane realnosti. (Svrha ove manifestacije spada u domen religijske filozofije i kao takva nije krucijalna u kontekstu trenutnog okvira ezoterične filozofije). *Atma* namotava oko sebe uvek kompleksnije i postojanije slojeve svesti ili nivoe bića. Ovi nivoi pomažu u procesu

razvoja i izražavanja mnogih aspekata otvarajuće svesti atme. U isto vreme, svaki naredni sloj, složeniji od prethodnog, neizbežno umrtvljuje osećaj osobe za jednostavne, tekuće, otvorene nivoe života predstavljene od strane suptilnijih nivoa. Uopšteno, ovi suptilniji unutrašnji nivoi referiraju na sprekte bića koji postoje van normalne budne svesti, dok svakodnevna svest o subjektivnim mentalnim i emotivnim stanjima radi kroz gušće i materijalnije slojeve.

Različiti sistemi referiraju na slojeve svesti na različite načine. Moj zadatak je bio da integrišem ove terminologije u jedan rečnik za javne prezentacije.

Prvi ,najprerađeniji način manifestacije životnog izražaja se često naziva “svakodnevno telo”, iako reč “telo” deluje neprikladno jer ovaj sloj nema mnogo forme ili supstance iz konkretne perspektive. Stvorena je iz kodiranih jedinica uma I u Sanskritu se naziva *sanskare*.* Sanskare predstavljaju talog iz svih životnih iskustava iz ove i prošlih inkarnacija. Na ovom najvišem nivou uma (nekad nazvanom *buddhi manas*), ove mentalne

*Praktični Sanskritski rečnik (MekDonel, 1924): Sanskara je “...mentalna impresija ostavljena od strane više nefunkcionalnih uzroka, koja datira iz prethodnog rađanja ” (326). Gospođa H.P. Blavacki je izjavila, “...termin korišten da se izrazi umni utisak koji je ostavljen od strane individualnih dela ili spoljašnjih okolnosti, i koji je u stanju da se razvije u bilo kojoj budućoj pogodnoj situaciji-čak i u budućem rođenju. Sanskara, dakle, označava ostatke navođenja i impulsa iz prethodnih rađanja da bi se oni razvili u ovom ili, ili nadolazećim...reinkarnacijama...i kao takva onaje povezana sa karmom i njenim delovanjem” (Blavatsky 1952 [1892], 287-88).

impresije su u neaktiviranom, latentnom stanju. Ovaj aspekt bića stvara “uzroke” buduće mentalne ekspresije, odatle ime “svakodnevno telo”.

Ovaj sloj svesti, iz obične psihološke perspektive, može se opisati kao najdublji stepen nesvesnog uma. Osoba je svesna sanskara tek kada one nekako izbiju u svesnu ekspresiju. Ovaj najviši mentalni aspekt, onda, ne predstavlja “um” u kontekstu konkretnog niti čak abstraktnog razmišljanja koje inače iskušavamo, već se može reći da je on korenski izvor ili uzrok uma.

Čovekova svest se dalje izražava kroz ono što se zove “niži um” ili po Sanskritu, *kama mane*, što naglašava um ispunjen čežnjom i intimno vezan za zemaljski život (Blavatsky 1952 [1892]. 66). Prethodno nemanifestovane sanskare nakupljaju energiju na ovom nivou i projektuju se u delimičnu manifestaciju, dobijajući puniji raspon izražaja. Ali radije nego da smatramo ovaj gušći materijal “materijom”, lakše je posmatrati ovaj nivo uma čisto kao energiju. Tako se čist um svakodnevnog tela konsoliduje u energiju *kama mana*, gde se delimično izražava.

“Um” na koji referiramo ovde nema veza sa intelektualnom funkcijom koja se uobičajeno vezuje za tu reč, već se radi o esenciji svesnog života. Buda je izjavio da čovek nije ništa osim Um. Iz ove perspektive, gušći, “niži” slojevi su jednostavno različite ekspresije uma. Na nivou *kama mana*, ovaj spoj uma i energije izražava sebe u vidu konkretnih misli ukombinovanih sa emocijama. Pošto misli i emocije nisu zaista odvojeni jedno od drugog, razmišljajući aspekt uma je reflektovan energetski i konkretno, zajedno sa žudnjama i emocijama, na ovom nivou svesti.

Tri niža načina, koji su konstruisani od suptilne um-energije sada učvršćene kao čestice materija (fizički i superfizički), predstavljaju ekspresije esencijalnog Uma kao manifestovane ličnosti u zemaljskoj inkarnaciji. Dakle, dok viši slojevi poseduju određeno permanentno postojanje, tri niža načina se manifestuju u

zavisnosti od toga kako ih život i smrt spajaju odnosno odvajaju od zemaljskih izražajnih sfera.

Ova tri “najniža” sloja se generalno nazivaju “astralno telo”, “ezoterično telo” i “fizičko telo”. Ovo troje rade u bliskoj harmoniji, izražavajući mentalne i emotivne impulse u eksternim aktivnostima fizičkog sveta. Oni takođe (a ovo često nije naglašeno) rade zajedno da održe fizičke životne procese.

Iako su astralna i eterična tela blisko vezana za fizičke procese, pogotovo za endokrine, cirkulatorne i nervne sisteme, čovek je uglavnom samo indirektno svestan astralnih i eteričnih aspekata tih mehanizama. Na određen način, naša svest o ovim nivoima života je subjektivna, nevezana za konkretna senzorna iskustva. Ipak, ovi nivoi mogu biti veoma objektivni za decu, pogotovo pre nego što su astralna i eterična tela doživela punu zrelost. Ova dva superfizička tela rastu i razvijaju se paralelno sa fizičkim telom. Kroz razumevanje ovih faza astralnog i eteričnog rasta, možemo otkriti osnovne uzroke dečijih nadpsihičkih sposobnosti.

Sada se vraćam na temu sedam nadpsihičkih čula koja čine senzorni aparat astralnog tela. Pošto astralno telo uglavnom iskušavamo samo subjektivno, pod normalnim okolnostima smo našim čulima izolovani od direktne svesti o astralnoj sredini. Neuobičajena veza između između fizičkog i astralnog sloja bi bila potrebna za razvoj nadpsihičkih kapaciteta. Nadpsihička čula, koja su aspekti viših slojeva svesti obično ne dospevaju u fizičku svest, mada su dostupna na astralnom nivou. U normalnim uslovima, senzorne informacije iz ovog suptilnog astralnog sloja ne teku direktno u fizički sistem. Radije, ovi čulni podaci su fizički prikazani na “pragu budne svesti”, nivou koji predstavlja most između fizičkog i astralnog, nazvan “eterični sloj” (Bendit i Bendit 1977, 98). Da bismo postali svesni bilo kog od ovih astralnih čula, mora postojati neka specijalna veza ili direktni kanal (koji ponekad traži

biohemijsku modifikaciju fizičkog tkiva, prema ovoj teoriji) koji ulazi u fizičke nervne i žlezdane sisteme što bi dozvolilo astralnim čulnim podacima da dospeju u svest. Ovaj proces je istražen u poglavlju 12.

Ako je osobi dostupno jedno od sedam nadpsihičkih čula, to nikako ne garantuje prisustvo bilo kog drugog nadpsihičkog čula. Ipak, kao što svaki čovek poseduje svako od fizičkih čula, tako svako poseduje sedam nadpsihičkih čula iako ona retko kada izbijaju u budnu svest. Opis ovih čula, pogotovo numeričke dezinacije koje pripisujem, mogu delovati arbitrarno, ali ovaj sistem adekvatno prikazuje distinktnu i odvojenu prirodu ovih “paranormalnih” sposobnosti, koje su naravno “normalne” na astralnom nivou.

Prvo od ovih čula, navodno najčešće, je telepatija. To je sposobnost da se primaju misli i osećaji drugih ljudi. Sledeća je sposobnost da se “vidi” u prošlost, “čitaju” prošli životi, i nekad se na nju referira kao na “vidovitost prošlosti”. Jasna sećanja na skorije prošle živote su indirektan aspekt ovog čula. Ovaj tip “dalekog sećanja” verovatno ne bi zahtevao tako složeno “uključenje” u astralni sloj kao što bi to bilo potrebno za sposobnost čitanja neličnih događaja iz nekog dalekog istorijskog perioda.

Treće nadpsihičko čulo je sposobnost da se gleda u budućnost, nekad nazvana “vidovitost budućnosti” ili proročki vid. Medijski izveštaji o “nadpsihičkim” predviđanjima mogu uputiti na to da je ova sposobnost uobičajena, ali oni koji tvrde da vide budućnost imaju veoma nizak koeficijent preciznosti. Jedan od aspekata ovog trećeg čula je proročki san, indirektnija sposobnost da se “vidi” budućnost. Kao sa dalekim sećanjem, konekcija ka astralnom senzornom mehanizmu radi tako indirektnu sposobnosti nebi morala biti tako jaka kao za dovođenje redovnih i jasnih proročkih percepcija u budnu svest.

Četvrto nadpsihičko čulo, keže se najređe, je sbosobnost medicinskog dijagnoziranja. Dijagnostičar služeći se ovim čulom može osetiti zdravstveno stanje osobe samo stojeći u njenoj blizini, a nekad čak ni fizička blizina nije potrebna. Ovde nema nikakvih “vizija”; dijagnostičar “jednostavno zna”. Poznao sam kineskog doktora koji se specijalizovao za biljnu medicinu koji je uvek mogao osetiti zdravstvene probleme pacijenata čim bi prošli kroz vrata njegove ordinacije. Doktor bi tada normalnom tehnikom dijagnoziranja putem provere dvanaest pulseva potvrdio svoju dijagnozu. Tvrdio je da je ranija dijagnoza uvek bila potvrđena pulsevima. On nikad nije smatrao da koristi “nadpsihičku sposobnost”, već je uvek pretpostavljao da jednostavno poseduje ekstremno snažnu intuiciju. U posledjim godinama, počeo je više da se uzda u svoju neobičnu dijagnostičku sposobnost.

Najuobičajnije i na neki način najsloženije od svih supernormalnih čula, i koje se u isto vreme najlakše “sprovodi” u fizički nervni sistem, jeste peto čulo. Vidovitost i sluhovitost pripadaju ovom čulu, kao i sposobnost za “van telesno” astralno putovanje. Isceljenje je takođe deo ovog petog čula, pogotovo lečenje “polaganjem ruku”.

Prema ovom modelu nadpsihičkih čula, čitanje prošlosti i budućnosti se smatraju odvojenim i različitim čulima, dok su vidovitost, sluhovitost, astralno putovanje i lečenje svi deo petog čula. C. W. Leadbeater pisao je početkom dvadesetog veka da onaj ko je vidovit gotovo sigurno poseduje i sluhovitost (Leadbeater 1971 [1903], 2). Ali zašto uključiti astralno putovanje, koje zaista deluje kao za ovo nevezana sposobnost? Postavio sam ovo pitanje dr Kouhenu, i on mi je rekao da se čini da postoji veza između ove četiri čulnosti, moguće kroz specifične biohemijske karakteristike fizičkog tela. Iako vidovitost deluje različita od lečenja dodirom, veza ovih sposobnosti ka astralnom sloju je slična, i osoba sa jednim od ovih kapaciteta petog čula mogla bi lako da razvije ostale. Šesto nadpsihičko čulo, psihometrija, predstavlja

sposobnost primanja utisaka putem čula dodira. Osoba koja poseduje ovaj dar mogla bi, na primer, držati starinsku vazu u rukama, opisati kada ju je i ko napravio, i diskutovati temperamente raznih vlasnika te vaze. Ovo šesto čulo takođe uključuje sposobnost da se “vidi” boja putem dodira, kapacitet često prijavljen kod slepih ljudi.

Poslednja sposobnost je donekle opasna i lako se može na sebičan način zloupotребiti. Stoga se sedmo čulo naziva “kontrola uma”, ali je u stvari više sposobnost da se projektuje um. Neko sa ovim čulom može zaista pomerati fizičke objekte tek tako što fokusira mentalnu energiju (često nazvanu “psihokinezom” ili P.K.) može ponekad levitirati i raditi materijalizacije. Fenomen poltergajsta takođe često spada u ovu kategoriju.

Pošto sam naveo sva različita čula i sposobnosti vezane za njih, moram istaći jednu važnu stvar vezanu za njihovo korišćenje. Ove nadpsihičke sposobnosti mogu se razviti u čovekovoј svesti i funkcionisati na najmanje dva načina. Mogu se otvoriti kao nus-proizvod spiritualnog razvoja, vezane za širenje i poboljšanje čovekovog uma (nekad nazvano “odvijanje sanskara”). Ili mogu funkcionisati jednostavno kao talenat, razvijena sklonost koja se može pojaviti u svakome sa normalnom svešću o fizičkom svetu. Ovaj drugi tip nadpsihičkog funkcionisanja (daleko češći od prvog) nema veze sa spiritualnim napredovanjem ili permanentnom ekspanzijom svesti.

Malo filozofske pozadine moglo bi pojasniti ovaj drugi tip nadpsihičkih sposobnosti. Mnogi spiritualni učitelji tvrde da je svrha kontinualne reinkarnacije atmi (ili duša) postizanje što veće raznovrsnosti životnih iskustava. Jednom kada momentum za postizanje konstantne stimulacije u životu počne da se gubi kod osobe, pojavljuje se mogućnost povratka kroz svest do izvora

života. Iako nagon ka sticanju što više životnog iskustva implicira isprobavanje što više profesija i karakternih osobina u raznim kulturama tokom reinkarnacionih ciklusa, ipak svaka individua teži ka specifičnim aktivnostima tokom svakog života. Ove sklonosti, razvijene i odnegovane tokom dugih vremenskih perioda, nazivaju se "talenti".

Prema ovoj premisi, svako ljudsko biće poseduje arsenal glavnih i nižih talenata. Sa svakom inkarnacijom, čovek prenese bar jedan od njih. Oni predstavljaju rodom dane nadarenosti, urođene kapacitete, znanje ili sposobnosti koje se često spominju kao argumenti za teoriju reinkarnacije. Bez ideje talenata razvijenih kroz ponovljene reinkarnacije, kako bismo objasnili urođeni genije, recimo, Mocarta? U svakom slučaju, osoba će se obično baviti specifičnim talentima potrebnim za karmičke lekcije datog života. Sanskare vezane za ostale glavne talente mogu ostati neaktivne u svakodnevnom telu i mogu ostati nedostupne tokom celog života ili čak, nekoliko života. Ali ako uzmemo u obzir zahvat mnogih reinkarnacija, osoba bi imala tendenciju da se prikloni određenoj grupi talenata. U umetnosti, na primer, osoba bi mogla stalno da se bavi slikarstvom ali nikad da se posveti muzičkom interesovanju.

Prema ovom konceptu, nadpsihički kapaciteti su talenti kao i svaki drugi. Kao što talenat za skulpturu, dizajn ili inženjering nebi obavezno implicirao napredan spiritualni status tako nebi ni nadpsihički talenat. Mnogo popularne literature nagoveštava da je razvoj nadpsihičkih i okultnih moći bitan, čak neophodan, korak u spiritualnoj evoluciji. Pogled na nadpsihičke mogućnosti kao urođene sklonosti, pak, pokazuje da ovi kapaciteti imaju malo veze sa spiritualnom evolucijom i da bi ih bilo prilično teško otvoriti ako nisu barem među nižim talentima.

Postoji, doduše, potpuno drugačiji tip okultne sposobnosti koji je intimno vezan za spiritualni razvoj i poboljšanje uma. Ovaj tip nadpsihičke svesti može eksternom posmatraču delovati slično, čak indentično, nadpsihičkim percepcijama nekoga ko poseduje te

sposobnosti kao talenat. Ali mehanika i implikacije ovog drugog tipa nadpsihičke obdarenosti je potpuno drugačija. Možda bi jedna analogija bolje pokazala ovu razliku: Normalan, fizički svestan čovek sa jakim nadpsihičkim talentom je kao neko ko je u stanju da viri kroz prozor elegantne vile (koja predstavlja unutrašnje ravni i svetove) i opiše radnje koje se dešavaju unutar vile. U kontrastu, onaj ko dobije ove sposobnosti kao nusprodukt moralnog pročišćenja i širenja svesti je taj koji živi unutar vile, kompletno i potpuno apsorbovan aktivnostima i životom unutar nje. Iako fizičko telo takve osobe obično spolja deluje sasvim uobičajeno, unutrašnje stanje svesti je trajno ujedinjeno sa određenim stepenom životnog iskustva koje pročišćene sanskare za nju manifestuju. (videti Donkin 1969). Takve individue uopšte ne doživljavaju eksternu svest fizičkog sveta, već radije posmatraju sve životne aktivnosti iz perspektive osobe na višoj ravni svesti. Osoba ujedinjena sa takvim svetom proširene svesti bila bi vidovita, posedovala sluhovidost, telepatski nadarena, i uistinu mogla bi manifestovati bilo koju od nadpsihičkih sposobnosti. Ali takve sposobnosti imale bi malo sličnosti sa onima koje poseduju normalni ljudi sa nadpsihičkim talentom. Primer osobe za koju se često greškom tvrdi da je "nadpsihički" obdarena ali je u stvari fokusirana na višim ravnima bio bi H. P. Blavatski, jedan od osnivača Teosofskog društva i autor *Tajne doktrine*. Paranormalni kapaciteti kao što su njeni su očigledno ekstremno retki, i ako takvi nisu previše bitni za ovu knjigu. Čuo sam za decu sa ovom vrstom nadpsihičke proširenosti svesti, ali nikad nisam upoznao nijedno.

Sada kada je objašnjena razlika između nadpsihičkih sposobnosti kao talenta i napredne spiritualnosti, ponovo ću zakomplikovati stvar izjavom da nijedan od ovih tipova nadpsihičkog kapaciteta nema mnogo relevantnosti za decu. Iako je važno razumeti kako nadpsihička čula funkcionišu u odrasloj dobi, kod dece ti kapaciteti generalno funkcionišu na potpuno drugačiji način i spadaju u opet drugu kategoriju. Deca mogu

posedovati snažne telepatske, psihokinetičke sposobnosti ili vidovitost bez prisustva bilo nadpsihičkog talenta ili okultnog razvitka. Umesto toga njihove sposobnosti su nusprodukt normalnog procesa rasta i na njih se referira kao na “atavističnu nadpsihičnost”. Ali radije nego da pokušam da definišem ovaj tip paranormalne osetljivosti u ovom poglavlju, već prepunjenom konceptima i definicijama, ostaviću ovu diskusiju za poglavlja 11 i 12, pošto sam izvršio temeljan pregled prizora, zvukova i iskustava ovog “tajnog života dece”.

Anegdote koje sam sakupio o dečijim paranormalnim iskustvima su organizovane prema datom nadpsihičkom čulu. Međutim, neću obavezno diskutovati svaki tip po svom numeričkom redu, već radije po tome koliko je data sposobnost preovlađujuća i uobičajena; dakle prvo ću govoriti o telepatiji, zatim o vidovitosti, itd.

Postoji još jedna stvar koju treba spomenuti pre nego što prezentujem ove anegdote. Kada sam obavljao moje prvobitno istraživanje, bio sam iznenađen koliko malo materijala postoji na temu dečije nadpsihičnosti. Ako je postojanje nadpsihičkih osećaja u deci tako uobičajeno kao što sam prvobitno sumnjao, zašto je tako malo bilo napisano? Sigurno nisam bio prvi da napravim to otkriće. Ispitivanja su me odvela u daleku prošlost kada su piramide i kameni krugovi predstavljali tajne pragove ka unutrašnjim, nevidljivim svetovima i kada je nadpsihički svet dece bio svakodnevni deo života. Sada se okrećem istoriji dečije nadpsihičnosti.

Deca nadpsihičkih mogućnosti - retrospektiva

Kada sam započeo moje magistarske studije 1973-e na Kalifornijskom univerzitetu u Berkeleyju, upitao sam profesora edukativne psihologije da li je ikad naišao na decu nadpsihičkih sposobnosti. Profesor mi je rekao da ne samo da nikad nije čuo za dete sa takvim perceptualnim mogućnostima, vić nikad nije video ni nikakvo psihološko ili naučno spominjanje tih fenomena u literaturi.

Tek u skorije vreme bi se tako nešto moglo izjaviti. U drevna vremena postojanje suptilnog nematerijalnog sveta i mogućnost percipiranja istog uzimana je zdravo za gotovo. Uistinu, neki istraživači tvrde da je moderno razdvajanje naučnog znanja od nadpsihičkih sila počelo da se manifestuje kao stanje ljudske svesti od petnaestog veka (Steiner 1982).

U drevnim vremenima verovanje u paranormalne fenomene bilo je vezano za razumevanje prirode i bogova. Bogovi nisu bili udaljene sile na nekom nebu, već aktivni učesnici u prirodnom svetu. Za stare narode nadpsihičke sposobnosti nisu označavale seanse, čitanje misli, ili savijanje kašika (kao što je radio Uri Geller), već su direktno imale veze sa rastom biljaka, dobom sejanja i žetve, i radom kosmičkih moćnih sila kao što su Sunce ili Mesec putem elemenata vazduha, zemlje, vatre i vode (Steiner 1982). Naravno, ljudi nisu analizirali ove sile već su poštovali (Douglas 1977). Kod civilizacija kao što su stari Egipat, Grčka ili Jukatan, sveštenici ili

proroci služili su kao sredstvo komunikacije sa suptilnim silama prirode. Proroci, sa njihovim nadpsihičkim sposobnostima, bili su veoma poštovani u zajednici (Douglas 1977).

Osetljivost i otvorenost dece bile su verovatno prihvaćene činjenice u ovim kulturama, jer verovalo se da podučavanje novog sveštenika ili proroka mora početi u najranijem detinjstvu dok je dete najotvorenije ka spiritualnim svetovima. Često je osetljivost deteta testirana pre započinjanja sveštenečke obuke. U Grčkoj, na primer, dečaci i devojčice od sedam ili osam godina su odvođeni u hram, gde su ovce bivale rasporene i njihove iznutrice rasprostrte pred decu. Sveštenik bi zatim upitao decu kakvo otkrovenje vide u njima. Oni koji pokažu najviše sklonosti ka proricanju dobili bi priliku za šegrtovanje u hramu. Nadpsihička otvorenost najmlađih bila je toliko poštovana u Grčkoj da su deca redovno upućivana u tajne Eleusianskih misterija (Hall 1978, 30).

Na Tibetu postoji čvrsta tradicija ustanovljavanja paranormalnih percepcija dece. Kada bi visoki lama ili rinpoše umrli, preživeli sveštenici tog manastira bi krenuli u potragu za detetom koje predstavlja laminu reinkarnaciju. Knjige, cipele i druge lične stvari prethodnog lame su polagane pored sličnih predmeta koji nemaju veze sa lamom. Bebe i mala deca su tada "testirani" da se vidi da li su u stanju da prepoznaju lamino vlasništvo.

Hrišćanstvo takođe ima dugu istoriju prihvatanja paranormalnih svedočenja koja su dolazila iz "usta beba". Albigensi, na primer, bili su hrišćanska grupa koja je cvetala u južnoj Francuskoj tokom dvanaestog i trinaestog veka. Ta sekta je redovno tražila vizije i proročanstva od njihove dece, i verovali su da deca poseduju posebnu vezu sa spiritualnim svetovima.

Tokom poslednjih par vekova bilo je na stotine slučajeva unutar katoličke crkve o deci koja su videla vizije Device Marije, i koja su dobijala uputstva ili proročanstva od nebeskih posetilaca. Crkva je marljivo istražila ove slučajeve i iznenađujuće je često

izdavala edikte koji su te paranormalne percepcije proglašavali validnim. Iako crkva obavezno ne prihvata da mnoga deca poseduju paranormalne percepcije, sakupila je mnogo podataka tokom stotina godina koji ukazuju da deca percipiraju fenomene koji nisu deo perceptualnog sveta odraslih.

Jedan slučaj, istražen od strane Pape Piusa IX koji nikad nije zvanično priznat, uključuje vizije dvoje dece, Maksimina Žirauda i Melani Metju, na planini La Salet u Francuskoj 1846. Deca su pazila na stoku kada su videla ženu u belom koja zrači jarkom svetlošću. Nebeska figura dolebdela je do njih i rekla da ljudi tog okruga ne shvataju njihovu religiju dovoljno ozbiljno i da će posledica toga biti glad. Figura se tada polako dematerijalizovala. Ne samo da je prorečena dvogodišnja glad došla, već je na mestu gde su deca razgovarala sa vanzemaljskim posetiocem izbio izvor sveže vode, za koji je kasnije ustanovljeno da poseduje iseliteljske osobine (Armstrong 1985, 112-13).

Deceniju kasnije u Lurdu, u Francuskoj, četrnaestogodišnja Bernadet Subiro je videla viziju osvetljene devojčice kako izlazi iz oblaka zlatne svetlosti. Bernadet ju je videla i razgovarala sa njom u petnaest različitih navrata, i tokom jednog od njih anđeosko biće je reklo Bernadet o izvoru lociranom unutar male pećine. O tom izvoru, kao što je dobro poznato, se i dalje izveštava da proizvodi čudotvorne lekove (Young 1977, 116-17).

U mnogo slučajeva istraženih od strane katoličke crkve, nebeski posetilac koji bi se prikazao jednom ili većem broju dece bila je žena. Ponekad je ova nebeska žena, zračeci spiritualnim svetlom, identifikovana kao anđeo, ali češće je verovano da je u pitanju Devica Marija. Dva dečaka iz Pontmejna u Francuskoj, su je videla 1871-e (Armstrong 1985, 117) i tokom ranog dvadesetog veka, petoro dečaka videla su je u Bejrangu u Belgiji. Šta više, od 1930-e crkva je istražila skoro pedeset slučajeva vezanih za pojavljivanje ove "obasjane žene" (Armstrong 1985, 118). Ali najpoznatiji od njih se desio 1917-e kada je troje dece starosti šest,

osam i devet godina, videlo anđeosku ženu blizu Fatime u Portugaliji. Decu sa verovala da je u pitanju Devica Marija, i tokom mnogih poseta, predvidela je mnoge od događaja iz dvadeset prvog veka. Ovo su kasnije od strane crkve nazvana “Fatimska proročanstva”. Barem jedno od dece, Jesinta, kasnije je razvilo i druge nadpsihičke kapacitete, uključujući nadpsihičku dijagnozu bolesti. Događaji koji okružuju vizije ove dece i njihovu osetljivost su još od tada zvanično priznati i “sankcionisani” od strane Rimske katoličke crkve (Armstrong 1985, 118).

Da li je tajni život dece bio uobičajen i priznat aspekt odrastanja u prošlim dobima? Teško je znati zasigurno kako su tačno stari narodi gledali na decu i koliko su njihove nadpsihičke percepcije bile priznate. Neki delovi biblije mogli bi ukazati na svest o njihovim sposobnostima ali oni su podložni raznim interpretacijama. Knjiga psalmova izjavljuje, “O Gospode, naš Gospode...Ti čija slava iznad neba je pevana ustima beba i odojčadi”... (Psalmovi 8: 1-2). Odojčad su sigurno morala percipirati nekakvu spiritualnu slavu da bi mogla o njoj pevati. Ali čak ni u katoličkoj tradiciji nema nikakvih spisa o sklonosti dece da vide išta iznad fizičkog, eksternog sveta. Ipak postoje nagoveštaji u literaturi koji ukazuju na neobičan uticaj dece, i mnoge narodne priče srednjeg veka referiraju na decu koja vide vile, vilenjake, veštice ili anđele i takođe koja posećuju alternativne stvarnosti ili spiritualne svetove. U bajci braće Grim “Majka Holle”, nije sredovečna ili starija osoba ta koja slučajno pada u magični svet na dnu bunara, već mlada devojčica. U švedskoj priči “Stari trol sa velike planine”, nije odrastao čovek taj koji uviđa i sprijateljuje se sa starim trolom, već Ole, dečak od pet godina (Olenius 1973, 114-21). Deca često igraju prominentne uloge u pričama o magiji i drugim svetovima. Mogle bi se navesti stotine takvih primera, ne samo iz narodnih priča evropske tradicije već i iz Novog sveta takođe.

Suđenja vešticama u Salemu pružaju dokaze da su puritanci možda imali delimičnu svest o osobini dece da vide neobične stvarnosti. Tokom pomame za vešticama 1692-e u Masačusetskoj Bej koloniji, svedočenje nekoliko mladih devojčica koje su tvrdile da percipiraju vizije drugih svetova poslalo je desetine starešina kolonije na vešala. Ovde se nije radilo o mogućoj realnosti veštičarenja ili upitnom nadpsihičkom svedočenju devojčica. Ubedljivo je argumentovano da su adolescentne i preadolescentne devojčice bile krive za masovnu histeriju ili da su čak potpuno lažirale njihove transeve. Poenta je, ipak, da je cela zajednica njihove tvrdnje shvatila ozbiljno, istražila i da su čak bili zadivljeni paranormalnim percepcijama dece. Niko nije nagovestio da deca ne mogu posedovati moć predviđanja; niko nije rekao da ne mogu proricati; niko nije rekao da ne mogu telepatski komunicirati sa navodnim vešticama. Umesto toga deca su spremno i sa razumevanjem saslušana.

Ta serija događaja je počela sa Abigejl i Elizabetom, od jedanaest i devet godina i njihovim nadpsihičkim eksperimentima. Tokom duge, hladne zime 1692-e, njihov sluga Tituba, crna žena sa Barbadosa, zainteresovala ih je za vudu priče i čini. Naučila je devojčice da čitaju dlanove i da proriču buduće događaje. U poglavlju 10, diskutovaću kako se preadolescenti često mogu nadpsihički otvoriti. U ovom slučaju Elizabeta je počela da ulazi u nadpsihičke transeve, brbljajući neartikulisano. Tada su Abigejl i druge devojčice počele da imitiraju transeve, počele da dobijaju dramatične grčeve. Dr Grigs, gradski doktor, izjavio je da je đavo u poslu nad ovim devojčicama i pitao ih je da imenuju njihove mučitelje. Prvo ime "veštice" je dato u transu a ostalo je istorija. Što su devojčice dobijale više pažnje, to su njihovi nadpsihički transevi postajali dramatičniji, gde bi posle svakog od njih još jedna "veštica" bivala razotkrivena.

Čovek se zapita da li su predviđanje, proročki snovi ili druge paranormalne sposobnosti smatrani normalnim aspektom

detinjstva. Puritanci su u njihovoj religijskoj tradiciji morali imati presedana za prihvatanje takvih nezemaljskih percepcija kod dece. Ja lično verujem da je nekoliko devojčica doživelo prava paranormalna iskustva ali da je njihov egotizam preovladao i prekrrio originalne nadpsihičke vizije.

Postoje dokazi u ruralnoj Americi da su 150 godina kasnije, nadpsihičke sposobnosti dece još uvek prihvatane u narodnoj tradiciji. Tokom 1860-ih, na primer, seoski doktor iz Mineral Velsa u Taksasu, porodio je dve bebe za porodicu Šrum. Obo dvoje novoročendžadi, Džim i Bel, rođeno je sa fetalnom membranom preko lica. Doktor je objavio da su rođeni sa “velom preko očiju” i da je to siguran znak da će biti obdareni sposobnošću predviđanja. U skladu sa doktorovim proročanstvom, oba deteta odrasla su vidovita, pogotovo sa sposobnošću da vide događaje veoma prostorno udaljene (često nazvano “prostorna vidovitost”). Njihova porodica je prihvatila njihove paranormalne darove i čak se hvalila njima (Clarke 1983, 90).

Tokom druge polovine devetnaestog veka medicina je izgleda imala potrebu da prepozna i čak objasni takve slučajeve “predviđanja”. Moguće je da je vidovitost dece bila šire priznata u naučnoj zajednici nego što je danas. Naučnici prošlosti su, pak, mislili o dečijim vizijama kao halucinacijama do kojih dolazi usled dečijeg ubrzanog cerebralnog rasta. Dr S. H. Klark je tokm 1970-ih sumirao ono što je bilo poznato o tajnom životu dece:

Mnoga deca, pogotovo veoma mlada, poseduju moć da, kada zatvore oči u mraku, sebe, sopstvenom željom, opkole panoramom čudnih prizora. (Clarke 1878, 212).

Dr Klark citirao je još jedan medicinski traktat, *Priznanja De Kvinsija*:

Ne znam da li je moj čitalac svestan da mnoga deca, možda većina, imaju sposobnost slikanja po mraku, raznih fantoma; kod nekih je ta sposobnost čisto mehanička sklonost oka, drugi imaju potpunu ili delimičnu kontrolu da ih uklone ili prizovu; ili, kao što mi je jedno od dece jednom reklo kada sa ga ispitivao o ovome, “mogu im reći da odu i odu; ali ponekad dođu i kada im ne kažem da to čine” (Clarke 1878, 213).

Klarke je nazivao takve vizije “pseudopsijom detinjstva” ili lažnim vidom i imao je detaljne teorije o tome kako te vizije nastaju u dečijoj svesti:

Može se primetiti da ova vrsta pseudopsije koja se prikladno može nazvati pseudopsijom detinjstva ima dva tipa, dobrovoljni i nehotični i da potonji uveliko dominira nad prvim. Nehotičan tip...nastaje...zbog promena u sadržaju očne jabučice, ili zbog automatskog cerebro-vizualnog delovanja. Dobrovoljni tip, je naravno, nezavisan od bilo kakvog mehaničkog uznemiravanja očne jabučice, i rezultat je uglavnom promena u cerebralnoj cirkulaciji. Oba tipa pokazuju kako se delikatni nervni centri dece mogu lako poremetiti; i...takođe pokazuju kako se mozak može naterati, bez velike poteškoće, da načini predstavnike slikovnih ideja u vidu organskih ćelija.

Iznenadjuće je da ova fantomska moć detinjstva nije izazvala više interesovanja među psiholozima i fiziolozima. Njeno pojavljivanje u detinjstvu, kada su nervni centri delikatni, nepotpuno razvijeni, fleksibilni i podložni utiscima; njen nestanak u zrelih godinama, kada su nervna tkiva razvijena, čvršća, manje fleksibilna i manje podložna utiscima; i njeno ponovno pojavljivanje na samom svršetku života, kada, kako se kraj približava, nervni centri bivaju posebno uzbuđeni, često proizvedeći vizije umiranja; svi ovi fenomeni su veoma neobični, bitni i vredni proučavanja (Clarke 1878, 215-16).

Bez obzira koliko je ideja o dečijim “fleksibilnim nervnim centrima” neosnovana, impresioniran sam time da je dr Klark još pre sto godina tako jasno prepoznao najuobičajeniji element tajnog života dece- vidovitost detinjstva. A njegov poslednji pasus još i danas važi. Ne samo da medicinske i psihološke zajednice nisu uspele da istraže ovu “pseudopsiju detinjstva” na bilo kakav sistematičan način, već skoro svi njihovi članovi bez sumnje dovode u pitanje da takvo stanje uopšte postoji.

U skorijoj istoriji medicine i psihologije, pojavilo se još jedno dosta ezoterično stanje za koje se nekad kaže da je odgovorno za neobične percepcije dece-dečija sinestezija. Psiholog Artur Džersild piše da je sinestezija intersenzorno iskustvo gde “utisak jednog čulnog modaliteta asocira sa sobom slike drugog modaliteta” (Jersild 1968, 397). Teodora Sarbin, drugi psiholog, kaže da sinestezija može biti uzrok čestih halucinacija kod neke dece:

Verner i drugi su napisali da su percepcije kod mlade dece primarno sinkretične. Stimulans jednog čulnog modaliteta se čini da pripada svim čulnim modalitetima. Kako sazreva, perceptualni procesi deteta postaju diskretni i, sa praktične tačke gledišta, efikasniji (Sarbin 1967, 367).

“Čujenje boja” je najčešća vrsta sinestezije otkrivena kod mlade dece. Uključuje percepciju neke imaginativne konfiguracije boja zajedno sa normalnim, fizički primetnim zvukom. Džersild daje primere ovog fenomena kod dece:

Kod čujenja boja neko je izjavio, na primer, bas tonovi izgledaju plavo a visoki sopran tonovi izgledaju roze. Sinestezija može uzeti i takav oblika da se asocira sa pojedinim imenim, kao kada dete od šest godina izjavi da je Mildred, njena drugarica, plava a Margaret

je žuta, broj "17" je roze, a reč "žurba" je siva. Tonovi takođe mogu pratiti reči, prema svedočenju onih koji prijavljuju ovaj fenomen (Jersild 1968, 397).

Dr Teodora Kavoski otkrila je 1938-e da su sinestetičari skloni viđenju sličnih šema svetla i boja asociranih sa određenim zvucima. Ako se, na primer, sluša određena muzička kompozicija, različita deca sa sinestezijom će videti slične boje i oblike (Kavoski i Odbert 1938, 53).

Po mom mišljenju, čitav koncept sinestezije bi mogao biti tek temeljan i sanjalački način za psihologe da tvrde da razumeju neke organske osnove za stanje koje se u stvari vrti oko dečije vidovitosti. Ko je upoznat sa ezoteričnom filozofijom može lako razumeti kako aura devojčice Mildred može dečijoj percepciji izgledati pretežno plavo, dok bi Margaretina mogla biti većinom žuta. Struje astralne energije su vidovitošću viđene kako se prirodno strukturisu u specifične šeme boja i oblika kada se čuje određena muzička kompozicija. (Hodson 1979). Takve "muzičke forme" bile bi jasno vidljive vidovitoj deci i bile bi normalan deo njihove proširene percepcije.

U diskusiji istorijskih aspekata nadpsihičkog života dece, čovek ne može zanemariti oblast parapsihološkog istraživanja. Još od rođenja Britanskog društva za nadpsihička istraživanja u kasnom devetnaestom veku, bilo je redovnih proučavanja koja se tiču paranormalnih čula. Od dolaska rada J. B. Rajna na Druk univerzitet, parapsihologija je postepeno dobijala sve ozbiljniju pažnju među ustanovljenim akademskim zajednicama i čak je postala priznata od strane Američke psihološke asocijacije. Brojne studije su izvršene nad svakim od specifičnih aspekata nadpsihičkih kapaciteta za koje sam pronašao da su vezani za decu. Međutim, nisam otkrio nikakve studije koje se direktno bave decom a koje datiraju pre 1950-ih, a i većina njih uključuje korišćenje tradicionalnih E.S.P. karata, koje testiraju telepatiju,

vidovitost i prekogniciju (Van de Castle 1969, 84-103, i FitzHerbert 1961, 81-96).

Posle deset ili dvanaest godina istraživanja, parapsiholozi su počeli da prepoznaju da se deca često naizgled otvaraju ka paranormalnim percepcijama. U poslednje dve decenije, dokazi su se nakupili. Knjige Semjuela Janga *Vidovita deca* i dr Aleksa Tenjuza i Katarine Doneli *Da li je vaše dete vidovito?* ukazuju na široko interesovanje za neobične percepcije detinjstva. Džozef Čilton Pirs, u *Magičnom detetu*, je konačno fokusirao pažnju na vezu dečije nadpsihičnosti (koju naziva "primarnim procesima") sa normalnim razvojnim procesom. On takođe odmah povezuje ova pitanja sa savremenim obrazovnim trendovima. Neke od ovih ideja su detaljnije istaknute u poglavlju 11.

U narednim poglavljima kako budem razmatrao razne nadpsihičke procese koje sam otkrio u deci, istaću njihove veze sa akademskim istraživanjima iz parapsihologije kad god to bude bilo moguće. Ta istraživanja su korisna u pružanju objektivnih i kontrolisanih podataka. Ali parapsiholozi nisu pronašli nikakve tragove ka uzrocima takvih percepcija u deci ili mehanizmima njihovog funkcionisanja. Niti su njihovi nalazi dobro poznati ili široko prihvaćeni. Moj brat, klinički psiholog na jednom istočnom univerzitetu, jednom mi je rekao da koliko god podataka da bude sakupljeno iz oblasti E.S.P.-a ili drugih paranormalnih fenomena, velika većina psihologa ih nikad neće prihvatiti. Takvi dokazi ne odgovaraju njihovom pogledu na svet, koji je u osnovi materijalistički. Mislim da je bezbedno reći da je nadpsihički svet dece danas još uvek veoma tajnovit i da ga treba istražiti.

(...)

